

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

31 вересня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Аналіз та прогнозування зовнішньої політики

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітня програма «Міжнародна інформаційна безпека»

вид дисципліни обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

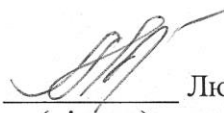
«27» серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Ірина ЗАСТАВА, канд. політ. наук, доцент кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки.

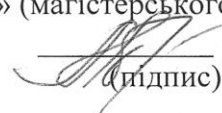
Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «26» серпня 2021 року № 1

Завідувачка кафедри Людмила НОВІКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

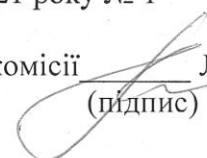
Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека»

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародна інформаційна безпека» (магістерського рівня)

 Людмила НОВІКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин і туристичного бізнесу

Протокол від «26» серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії Лариса ГРИГОРОВА – БЕРЕНДА
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека» підготовки магістра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є сформувати у здобувачів знання про зовнішню політику держави як основну складову міжнародних відносин і виробити вміння аналізувати та прогнозувати можливі тенденції розвитку зовнішньої політики держави, виходячи з поточної ситуації.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни полягають у формуванні:

загальних компетентностей:

- ЗК1.** Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК2.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК6.** Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК7.** Здатність працювати в команді.
- ЗК10.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК12.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальних (фахових) компетентностей

- СК1.** Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.
- СК2.** Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.
- СК3.** Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.
- СК4.** Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.
- СК5.** Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.
- СК6.** Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.
- СК7.** Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки. **СК8.** Здатність організовувати та проводити

міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи.

СК11. Здатність аналізувати природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до Здатність аналізувати природу та джерела зовнішньої політики, еволюцію підходів до її формування та здійснення, принципи організації системи зовнішньої політики та функціонування інститутів зовнішньої політики.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	
1-й	
Лекції	
16 год.	
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	
Лабораторні заняття	
год.	
Самостійна робота	
88 год.	
Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані програмні результати навчання

РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН6. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

РН9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН10. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН12. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН13. Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.

РН15. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН18. Здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних сферах міжнародного співробітництва.

РН19. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

РН20. Організовувати та вести професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН21. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

РН22. Демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

РН23. Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Аналіз зовнішньої політики

Тема 1. Місце аналізу та прогнозування в зовнішній політиці

Місце зовнішньополітичної діяльності в забезпеченні функціонування держави. Завдання зовнішньої політики. Поняття «зовнішньої політики». Зовнішньополітична діяльність як система. Взаємодія зовнішньої та внутрішньої політики. Причинно-наслідкові зв'язки в зовнішньополітичній діяльності.

Поняття «аналіз» в зовнішньополітичній діяльності. Джерела аналізу. Завдання аналізу.

Поняття планування в зовнішньополітичній діяльності. Завдання планування. Види планування. Планування і поточна політика. Аналіз і планування. Стратегічний аналіз і стратегічне планування.

Прогнозування в зовнішньополітичній діяльності. Завдання прогнозування. Види прогнозування. Чотири основних сценаріїв майбутнього. Структура однополюсного світу. Біполярний світ. Прогнози Дж. Модельського, Дж. Аррігі, І. Уоллерстайна, Дж. Голдстайна, С. Хантінгтона, К. Уолтса, Х. Макрея.

Тема 2. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин. Інформаційне забезпечення зовнішньополітичного аналізу та прогнозування

Поняття суб'єкта міжнародних відносин. Міжнародно-правовий статус суб'єкта міжнародних відносин. Інтереси суб'єктів міжнародних відносин. Структура інтересів суб'єкта. Стратегічні й поточні цілі. Інтереси явні і приховані. Методика виявлення інтересів і цілей.

Поведінка держави на міжнародній арені. Методи аналізу. Критерії оцінки. Способи врахування поведінки держави.

Суб'єкти міжнародних відносин в структурах міжнародних організацій. Форми участі. Правовий статус. Аналіз цілей. Виявлення особливостей участі й поведінки.

Аналіз діяльності представників держави в міжнародних відносинах. Місце суб'єктивного фактора. Методи використання суб'єктивного фактора в міжнародних відносинах.

Критерії орієнтування у інформаційному масиві. Особливості відбору інформації при зовнішньополітичному аналізі. Ступінь надійності, рівень суб'єктивності та об'єктивності, часткова та комплексна інформація, рівень доступності. Проблема профільної та фонові інформації у зовнішньополітичному аналізі. Характер, типологія джерел інформації прикладного політичного аналізу

Збір інформації. Первинна і вторинна інформація. Визначення комплексу профільної і фонові інформації у зовнішній політиці, зв'язок комплексу з первинної та вторинної (похідною) інформацією. Джерела інформації в сфері зовнішньої політики. Документальні джерела. ЗМІ як джерело інформації. Спостереження. Види спостереження.

Інформаційна база для аналізу зовнішньополітичної діяльності. Канали надходження інформації. Офіційні канали інформації.

Тема 3. Методи аналізу документів. Експертні методи.

Поняття та види документів. Кодування відповідей на відкриті запитання, аналіз однотипних фрагментів тексту. Традиційний аналіз документу.

Контент-аналіз. Завдання та види контент-аналізу. Процедура контент-аналізу. Спеціальні методики контент-аналізу. Якісний варіант контент-аналізу.

Когнітивне картування. Поняття, завдання та процедура. Побудова картосхеми понять.

Методика Б. Корані. Інтерпретація результатів когнітивного картування.

Івент-аналіз. Інтент-аналіз. Дискурс-аналіз.

Основні види групових експертних оцінок. Методи на основі простого обміну думками з приводу конкретної політичної проблеми.

Метод комісій. Нарада як спосіб здійснення групових експертних оцінок. Семінар як низько ефективний спосіб організації роботи експертів.

Брейнстормінг. Основні принципи та етапи брейнстормінгу. Склад експертної групи в мозковому штурмі. Феномен групового мислення. Роль модератора в брейнстормінгу.

Метод синектики. Дельфійський метод.

Тема 4. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості. Ситуація як об'єкт аналізу

Аналіз місця і ролі держави в багатополярній геополітичній моделі сучасного світу. Визначення стратегічних цілей зовнішньої політики держави. Її ієрархія. Аналіз геополітичних кодів держави. Формування геополітики держави протягом її історії, панівні геополітичні концепції, засоби їх реалізації. Політичні, економічні, соціальні, релігійні та їх чинники, які визначають геополітичні коди держави.

Визначення союзників і конкурентів на даному етапі розвитку держави. Визначення сфер і регіонів співробітництва та сфер і регіонів конкуренції з окремими державами світу. Стратегічне партнерство і його перспективи. Критерії стратегічного партнерства.

Вибір ефективних засобів в реалізації стратегічних інтересів держави на міжнародній арені (воєнні, політичні, економічні, ідеологічні, культурні та ін.).

Оцінка стратегічних ризиків держави на міжнародній арені та можливих негативних наслідків. Розгляд альтернативних варіантів визначення стратегічних цілей. Визначення сфер співробітництва. Вивчення засобів реалізації стратегічних цілей держави на міжнародній арені.

Використання статистичних та математичних методів для аналізу подієвої інформації. Ситуаційний аналіз. Методика проведення ситуаційного аналізу. Інтереси та довгострокові цілі. Ресурси політичної участі. Виявлення структури політичної ситуації. Аналіз факторів зовнішнього середовища ситуації. SWOT-аналіз.

Розділ 2. Прогнозування зовнішньої політики

Тема 5. Прогнозування у міжнародних відносинах

Фактори, які обумовлюють можливість прогнозування у міжнародних відносинах. Визначення об'єкта прогнозування. Повнота, достовірність і точність даних про об'єкт прогнозування. Формування гіпотези при прогнозуванні. Визначення можливих факторів зміни гіпотези.

Прогнозування на основі причинних зв'язків. Прогнозування за аналогією. Застосування теорії ймовірності при прогнозуванні. Передбачення на основі стійких тенденцій розвитку міжнародних відносин. Використання розвитку подій у певному напрямку при прогнозуванні. Врахування циклічності в розвитку подій.

Статистичний матеріал у прогнозуванні зовнішньої політики.

Врахування особового фактору в прогнозуванні зовнішньої політики. Врахування національного характеру та культурних особливостей народу при прогнозуванні зовнішньої політики.

Тема 6. Здійснення прогнозного проекту. Комп'ютерне моделювання міжнародних відносин

Визначення об'єкту прогнозування. Збір інформації про минулий розвиток об'єкта прогнозування. Визначення об'єкта прогнозування в системі міжнародних відносин. Можливі фактори впливу на об'єкт. Аналіз суспільних сил, які чинять вплив на формування зовнішньої політики. Сприятливі фактори в розвитку прогнозу. Несприятливі фактори. Коригування прогнозу.

Основні напрямки використання комп'ютерних моделей в аналізі міжнародних відносин. Види моделей та баз даних з аналізу міжнародних конфліктів, балансу сил та прогнозування світового розвитку. Приклади використання кількісних моделей для підготовки та реалізації міжнародно-правових угод. Характеристика основних аналітичних прийомів, що використовуються при обробці інформації у комп'ютерному моделюванні.

Тема 7. Принципи і основні методи зовнішньополітичного прогнозування

Класифікація методів прогнозування за І.В. Бестужевим-Ладою: експертні (інтуїтивні) та фактографічні (формалізовані) методи. Інтуїтивні методи (індивідуальні і колективні): метод інтерв'ю; метод деструктивної віднесеної оцінки; аналітичний метод тощо. Фактографічні методи: статистичний; прогнозна екстраполяція та інтерполяція; метод історичних аналогій тощо.

Класифікація методів прогнозування (В.Я. Матвієнко): екстраполяційне та цільове прогнозування. Методи якісного екстраполяційного прогнозування (прогностичної побудови): метод ізольованої побудовчої екстраполяції; провідної еволюційної форми; багатокомпонентної побудови. Метод кількісного екстраполяційного прогнозування (динамічні екстраполяційні методи): ізольована екстраполяція; метод часового лага (метод кривої випередження); метод екстрапольованої кривої випередження; метод опорного показника; метод багатокомпонентної екстраполяції.

Методи цільового прогнозування: метод ізольованої генерації ідей; метод системної генерації ідей. «Дерево цілей». Методи планування у руслі цільового прогнозування.

Поняття та зміст верифікації прогнозів. Види верифікації прогнозів: пряма, непряма, інверсійна, консеквентна верифікація, верифікація повторним досвідом, верифікація опонентом, верифікація врахуванням помилок, верифікація компетентним експертом. Прогнозування впливів. Оцінка впливів.

Тема 8. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі державного апарату країн Західної Європи

Державні органи зовнішньої політики Франції, Німеччини, Великобританії. Законодавча основа організації зовнішньої політики цих країн. Основні державні аналітичні центри в сфері зовнішньої політики. Університетські наукові центри. Приватні дослідницькі корпорації. Вплив дослідницьких наукових центрів на прийняття зовнішньополітичних рішень.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах				Обсяг у годинах			
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	пз	с. р.		л	п	с.р
Розділ 1. Аналіз зовнішньої політики								
Тема 1. Місце аналізу та прогнозування в зовнішній політиці.	15	2	2	11				
Тема 2. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин. Інформаційне забезпечення	15	2	2	11				

зовнішньополітичного аналізу та прогнозування.								
Тема 3. Методи аналізу документів. Експертні методи.	15	2	2	11				
Тема 4. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості. Ситуація як об'єкт аналізу.	15	2	2	11				
Розділ 2. Прогнозування зовнішньої політики								
Тема 5. Прогнозування у міжнародних відносинах.	15	2	2	11				
Тема 6. Здійснення прогностичного проекту. Комп'ютерне моделювання міжнародних відносин.	15	2	2	11				
Тема 7. Принципи і основні методи зовнішньополітичного прогнозування.	15	2	2	11				
Тема 8. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі державного апарату країн Західної Європи.	15	2	2	11				
Усього годин	120	16	16	88				

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин
	Денна
Тема 1. Місце аналізу та прогнозування в зовнішній політиці.	2
Тема 2. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин. Інформаційне забезпечення зовнішньополітичного аналізу та прогнозування.	2
Тема 3. Методи аналізу документів. Експертні методи.	2
Тема 4. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості. Ситуація як об'єкт аналізу.	2
Тема 5. Прогнозування у міжнародних відносинах	2

Тема 6. Здійснення прогностного проекту. Комп'ютерне моделювання міжнародних відносин	2
Тема 7. Принципи і основні методи зовнішньополітичного прогнозування	2
Тема 8. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі державного апарату країн Західної Європи	2
Разом	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Види, зміст самостійної роботи	Денна форма
Тема 1. Місце аналізу та прогнозування в зовнішній політиці. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики», Тема 1.	11
Тема 2. Аналіз зовнішньополітичної діяльності суб'єктів міжнародних відносин. Інформаційне забезпечення зовнішньополітичного аналізу та прогнозування. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики», Тема 2.	11
Тема 3. Методи аналізу документів. Експертні методи. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики», Тема 3.	11
Тема 4. Стратегічний аналіз: функціональні та концептуальні особливості. Ситуація як об'єкт аналізу. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики», Тема 4.	11
Тема 5. Прогнозування у міжнародних відносинах. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики», Тема 5.	11
Тема 6. Здійснення прогностного проекту. Комп'ютерне моделювання міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики», Тема 6.	11
Тема 7. Принципи і основні методи зовнішньополітичного прогнозування. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики», Тема 7.	11
Тема 8. Зовнішньополітичний аналіз та прогнозування в структурі	11

державного апарату країн Західної Європи. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики», Тема 8.	
Разом	88

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Навчальним планом не передбачено.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП відображає табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН1	Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), корегування та підготовка аналітичних доповідей, їх презентація.	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання підготовлених доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
РН6	Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.	Лекція, надання зворотного зв'язку, виконання творчих завдань у командах, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання підготовлених доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
РН8	Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.	Лекція, робота в командах, виконання творчих завдань у командах, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.

PH9	Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.	Лекція, робота в командах, моделювання ділових бесід, виконання творчих завдань у командах, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
PH10	Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	Лекція, робота в командах, виконання творчих завдань у командах, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
PH12	Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.	Збирання, обробка й упорядковування великого обсягу інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
PH13	Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.	Робота в командах, виконання творчих завдань у командах, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
PH15	Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.	Робота в командах, виконання творчих завдань у командах, ведення фахових дискусій із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
PH18	Здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних сферах міжнародного співробітництва.	Виконання творчих завдань у командах, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль,

			екзаменаційна робота.
PH19	Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.	Виконання творчих завдань у командах, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
PH20	Організовувати та вести професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.	Виконання творчих завдань у командах, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
PH21	Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.	Виконання творчих завдань у командах, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів, участь у фахових дискусіях із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій (учать у тренінгах, круглих столах та наукових конференціях).	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
PH22	Демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.	Виконання творчих завдань у командах, робота з аналітичними матеріалами, збирання інформації аналітичних матеріалів, підготовка аналітичних доповідей, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей, тематичний контроль, екзаменаційна робота.
PH23.	Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу.	Робота в командах, виконання творчих завдань у командах, ведення фахових	Оцінювання виконання творчих завдань, аналітичних доповідей,

		дискусій, підготовка аналітичних доповідей, самостійний аналіз отриманих результатів.	тематичний контроль, екзаменаційна робота.
--	--	---	--

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом).

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на практичних заняттях. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль є складовою організації освітнього процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час засвоєння розділів дисципліни. Розділ – це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з навчальної дисципліни. Кожен окремих розділ включає завдання для практичних занять та самостійної роботи. Поточна підсумкова оцінка – це сума балів, отриманих здобувачем за виконання всіх видів робіт, передбачених розділами дисципліни.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) на практичних заняттях проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю, виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань, тестів.

Сума балів за виконані завдання на практичному занятті наведена в пункті 9. Сума балів за виконані завдання самостійної роботи здобувачів наведена в пункті 9.

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі опрацювання навчальної літератури та нормативно-правових документів за темою, підготовка доповідей.

Сума балів, які здобувач може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання екзамену кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою

Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у тестовій формі у вигляді семестрового екзамену. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Підсумковий контроль здійснюється після вивчення дисципліни.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики».

Підсумковий контроль здійснюється у формі **екзамену**. Проведення екзамену у вигляді **тестування**. Пропонується 20 тестових питань закритого типу та з декількома варіантами відповідей.

Оцінювання – 2 бали виставляється здобувачу вищої освіти за одне тестове питання у випадку правильної відповіді. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних (тестових) завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Оцінка успішності здобувача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок за поточним та підсумковим контролем.

Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання екзамену кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
7	7	7	7	8	8	8	8	60	40	100

Набрана кількість рейтингових балів здобувачем служить основою для оцінки.

За результатами поточного та підсумкового контролю здобувач може набрати від 0 до 100 балів включно.

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів за 8 бальною шкалою

Кількість балів	Критерії оцінювання
-----------------	---------------------

7-8	Здобувач цілком і всебічно розкрив питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
5-6	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
3-4	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
1-2	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою	
	Для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Артёмов І.В. Європейська інтеграція України: стан, проблеми, перспективи: зб. наук. статей. Книга 2. Ужгород: ПП «АУТДОР-ШАРК», 2014. 452 с.
2. Боришполець К.П. Методы политических исследований. Москва: Аспект Пресс, 2005. 221 с.
3. Ващенко К. Методологічні засади дослідження політичного аналізу і прогнозу. *Нова парадигма*. Вип. 61. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. С. 73–85.
4. Ващенко К. О. Алгоритми та етапи аналітичного процесу в політичному аналізі. *Гілея (науковий вісник) : зб. наук. праць*. Вип 16. К. : УАН ТОВ «НВП ВІП», 2008. С. 152–159.
5. Ващенко К. О. Політичний аналіз і прогноз в сучасній Україні: монографія. Київ: Логос, 2008. 288 с.
6. Ващенко К. О. Специфіка прогностичного забезпечення міжнародної політики. *Політологічний вісник: зб. наук. праць*. Вип 37. Київ: «ІНТАС», 2008. С. 70–79.
7. Ващенко К. О. Теоретико-методологічний інструментарій і засоби забезпечення політичного аналізу і прогнозування в сучасній Україні: автореферат дис... доктора політ. наук: 23.00.01. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2009. 34 с.

8. Власов В.Г. Зміст та механізми зовнішньої політики сучасної держави / В. Власов. *Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки»*. 2015. №8 С. 1- 14.
9. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин : навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 246 с.
10. Горбатенко В. П., Бутовська І. О. Політичне прогнозування : Навч. посібник. Київ: МАУП, 2005. 152 с.
11. Горбатенко В.П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. Київ: Генеза, 2006. 400 с.
12. Деменко О. Ф.Пріоритети зовнішньої політики України на сучасному етапі. *Вісник Національного університету оборони України*. 2014. Вип. 4. С. 362-367.
13. Євмешкіна О. Л. Поняття прогнозування та взаємозв'язок прогнозування й державного стратегічного планування. *Держава та регіони*. 2016. №3 (55). С. 28-32.
14. Євмешкіна О. Л. Реалізація функції прогнозування на різних рівнях державного управління. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2017. №1 (32). С. 28-32.
15. Каменецький М. С. . Прогнозування зовнішньополітичне. *Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т.* Київ: Знання України, 2004. Т.2. 812с.
16. Коваленко А.О. Політичний аналіз і прогнозування. Київ: Науковий світ, 2002. 201 с.
17. Лисенко Ю.В. Теоретичні основи політичного прогнозування/ Ю.В. Лисенко. *Нова парадигма*. 2015. Випуск 126. С. 150-159
18. Макаренко Є. А. Проблеми, здобутки і перспективи спільної зовнішньої політики ЄС: погляд на сучасність і майбутнє. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2012. Вип. 108(1). С. 14-22.
19. Макаренко Є.А. Інформаційна демократія у стратегіях зовнішньої і внутрішньої політики республіки Польща. *Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки*. 2017. № 13. С. 34-41.
20. Муковський І. Т. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах: Навч. посіб. Київ: Кондор, 2012. 224 с.
21. Піпченко Н.О. Соціальні медіа у структурі зовнішньої політики провідних міжнародних акторів: монографія. Київ : Центр вільної преси, 2014. 333 с.
22. Резнікова Н.В. Міжнародне економічне співробітництво в сфері економічної політики: проблема збереження суверенітету та аналіз потенційних вигод. *Актуальні проблеми міжнародних відносин: у 2 ч. К. : КНУ імені Тараса Шевченка. Інститут міжнар. відносин*, 2013. Вип. 113, ч. II. С. 149–159.
23. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів: Тріада Плюс, 2004. 392 с.
24. Седляр Ю.О. Еволюція аналізу зовнішньої політики як наукового напрямку. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2016. Випуск 93 (Частина II). С. 43-50.
25. Симонов К.В. Политический анализ: Учебное пособие. Москва: Логос, 2002. 152 с.
26. Сізіх Н.В. Теорія прийняття рішень в міжнародних відносинах: Навчальний посібник до лекційного курсу. Київ: Кобза, 2003. 208 с.
27. Степко О. М. Методи аналізу при проведенні комунікаційних кампаній. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм*. Т.1 (№1). 2010. С. 13-25.
28. Стратегічне партнерство в міжнародних відносинах. Монографія. Київ: Вадекс, 2018. 542 с.

29. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. Київ: Вадекс, 2019. 446 с.
30. Телешун С. О. Інформаційно-аналітична діяльність в державному управлінні : навч.-метод. матеріали. Київ: НАДУ, 2013. 36 с.
31. Телешун С. О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації: Курс лекцій. Київ: Вид. Паливода А.В., 2001. 112 с.
32. Терещук В. І. Системний аналіз інституціонального забезпечення реалізації зовнішньої політики публічної дипломатії (на основі досвіду США). *Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки»*. №11. 2016.
33. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні: Моногр. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 750 с.
34. Туронок С.Г. Політичний аналіз і прогнозування. Київ, 2016. 291 с.
35. Шпиго П.С. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики: Конспект лекцій. Київ: КиМУ, 2004. 108 с.
36. Янг. Е., Куїнн Л. Як починати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики: Практичний посібник для радників з державної політики у Центральній Європі; пер. з англ. Київ: К.І.С., 2003. 120 с.
37. Dunn W. Public Policy Analysis: An Intruduction. 3rd edition.- Pearson Education Inc., 2004. 510p.
38. Daniell K., Morton A. Policy analysis and policy analytics. *Annals of Operations Research*. Vol. 236. 2016. P.1–13.
39. Manski C. Communicating uncertainty in policy analysis. *PNAS*. April 16. 2019. p. 116-122.
40. Weimer D., Vining A. Policy Analysis: Concepts and Practice. New York, 2017. p. 470.

Додаткова:

1. Антонова О.В. Роль виробників державно-управлінських рішень у процесі формування державної політики. *Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. праць*. Д.: ДРІДУ УАДУ, 2001. Вип. 3. С. 86-95.
2. Балугев Д.Г. Введение в политический анализ. Ниж. Новгород, 2000. 189 с.
3. Браун М.П. Посібник з аналізу державної політики; пер. з англ. Київ: Основи, 2000. 243 с.
4. Брус Т.М. Аналіз державної політики як знаряддя громадянського суспільства. *Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. праць*. Д.: ДФ УАДУ, 2001. Вип. 2.С. 92-99.
5. Велевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження. Київ: НІСД, 2001. 242 с.
6. Велевський О.Л. Теорія і практика політичного аналізу: Навч. посіб. Київ: Міленіум, 2003. 227 с
7. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики; пер. з англ. Львів: Кальварія, 2004. 264 с.
8. Гогвуд Б. Аналіз політики для реального світу; пер. з англ. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 396 с.
9. Дегтярев А.А. Политический анализ как прикладная дисциплина: Предметное поле и направления разработки. *Полис*. 2004. № 1. С. 85-97.
10. Дегтярев А.А. Принятие политических решений. Москва: КДУ, 2004. 236 с.

11. Ожиганов Э.Н. Стратегический анализ политики: Теоретические основания и методы: Учеб. Пособие. Москва: Аспект Пресс, 2006. 272 с.
12. Пал Л. Аналіз державної політики; пер. з англ. К.: Основи, 1999. 422 с.
13. Панарин А.С. Глобальное политическое прогнозирование: Учебник для вузов. Москва: Алгоритм, 2000. 352 с.
14. Петренко І.І. Політичні ризики: зміст та особливості прогнозування. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. Київ, 2010. Вип. 19. С. 211-222.
15. Пик С.М. Аналіз і прогнозування зовнішньої політики. Програма навчальної дисципліни для здобувачів за напрямом підготовки «Міжнародні відносини», спеціальністю «Міжнародні відносини». Львів: ЛНУ, 2010. 16 с.
16. Политический процесс: основные аспекты и способы анализа: Сборник учебных материалов; под ред. Мелешкиной Е.Ю. Москва: ИНФРА, 2001. 304 с.
17. Романов В.Є. Аналіз державної політики: проблеми походження, теорії та перспектив розвитку. *Вісник УАДУ*. 2001. № 1. С. 250-256.
18. Тертичка В. Інформаційно-аналітичне забезпечення державної політики. *Вісник УАДУ*. 2000. № 1. С. 314-325.
19. Тертичка В. Проблеми оцінювання результативності й ефективності в аналізі державної політики. *Вісник Укр. акад. держ. упр. при Президентові України*. 2002. № 1. С. 215-222.
20. Тинкован О. Проблеми розвитку недержавних дослідних організацій в Україні. *Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. праць*. Д.: ДФ УАДУ, 2001. Вип. 2. С. 104-109.
21. Туронок С. Г. Политический анализ и прогнозирование : учебник для бакалавриата и магистратуры. Москва: Издательство Юрайт, 2016. 360 с.
22. Україна і світ: прагнення змін: монографія; редкол.: М. Антонович, Н. Висоцька, С. Курбатов (та інші). Київ: Дух і літера, 2010. 448 с.
23. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підручник. Дипломатична академія України при МЗС України. 2-ге вид. Київ: Кондор, 2011. 290 с.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. <https://www.unian.ua> – Українське Незалежне Інформаційне Агентство Новин
2. <https://www.ukrinform.ua> – Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ»
3. <http://institute.gorshenin.ua> – Київський інститут проблем управління імені Горшеніна
4. <http://dif.org.ua> – Фонд «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва
5. <http://razumkov.org.ua> – Український центр економічних і політичних досліджень ім. Олександра Разумкова
6. <http://www.fpri.kiev.ua> – Інститут зовнішньополітичних досліджень
7. <http://prismua.org/pro-radu/> – Рада зовнішньої політики «Українська призма»
8. <https://mfa.gov.ua/ua> – Міністерство закордонних справ України

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ (В ТОМУ ЧИСЛІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ ЧЕРЕЗ ПАНДЕМІЮ)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

- дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборогою відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Аналіз та прогнозування зовнішньої політики» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4198>